

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра країнознавства та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник декана з навчальної роботи

«11» вересня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітній програма
спеціалізація
вид дисципліни

24 Сфера обслуговування
242 Туризм
Магістр
Туризм
Міжнародний туризм
вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: **Любіцева Ольга Олександрівна**, доктор географічних наук, професор кафедри країнознавства та туризму

Пролонговано: на 20 18 / 20 19 н.р. (підпис, ПІБ, дата)

на 20 ___ / 20 ___ н.р. (підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник: **Любіцева Ольга Олександрівна**, доктор географічних наук, професор кафедри
країнознавства та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри країнознавства та туризму

 О.О. Любіцева

Протокол № 01 від «04» вересня 2017 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від «11» вересня 2017 року №5

Голова науково-методичної комісії С.П.Запотоцький

« ____ » _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – надання теоретико-методологічних знань з принципів і закономірностей функціонування ринку туристичних послуг різного ієрархічного рівня та навичок володіння методиками оцінки ринку туристичних послуг і прогнозування напрямів його розвитку в розрізі регіонів, країн, видів та форм туризму, окремих дестинацій.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

Успішне опанування курсів бакалаврського рівня

Знати - особливості формування та механізм функціонування ринку туристичних послуг; специфічні риси моделей туристичних ринків; методики оцінки рівня сформованості туристичного ринку; сучасний стан ринку турпослуг різного ієрархічного рівня та спеціалізованих туристичних ринків; проблеми національного туристичного ринку України та напрямки їх вирішення.

Вміти- застосувати методику дослідження ринку туристичних послуг для його аналізу; визначити тип туристичного ринку; визначити конкурентні позиції країни або видового/спеціалізованого ринку; оцінити конкурентоздатність України на різних ринках туристичних послуг.

Володіти елементарними навичками з пошуку, добору, обробки, представлення, аналізу та синтезу різнорідних даних, що характеризують діяльність суб'єктів туристичного ринку і його стан

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Ринок туристичних послуг» спрямована на вивчення специфічних рис формування та функціонування туристичного ринку, оцінку впливу об'єктивних та суб'єктивних чинників на формування туристичного попиту/пропозиції, особливостей видової та просторової організації ринку споживача туристичних послуг, характеристики специфіки функціонування ринку пропозиції та його суб'єктів (глобального та національного рівнів); на опанування методології дослідження та оцінці практики функціонування ринку туристичних послуг, на знання та розуміння принципів та критеріїв типізації туристичних ринків, визначення моделей їх функціонування, закономірностей просторової організації туристичного процесу, який розглядається на макрорегіональному та національному рівнях.

4. Завдання (навчальні цілі)

Сформуувати такі загальні компетентності як:

ЗК 1. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку

ЗК 2. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності

ЗК 3. Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі

ЗК 7. Дух підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізуватися.

Сформувані такі фахові компетентності як:

ФК 2. Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації

ФК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості

ФК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності

ФК 7. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм розвитку сталого туризму

ФК 8. Здатність впроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно - туристичної діяльності

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
<i>PH1</i>	Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації	<i>лекція</i>	<i>Тест,</i>	<i>15%</i>
<i>PH4</i>	Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку	<i>лекція</i>	<i>--/--</i>	<i>15%</i>
<i>PH5</i>	Вміти оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму	<i>Контрольна (самостійна) робота</i>	<i>Виступ на семінарі</i>	<i>30%</i>
<i>PH12</i>	Використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу	<i>семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Виступ на семінарі</i>	<i>20%</i>
<i>ЗК1</i>	Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів	<i>лекція</i>	<i>Виступ на семінарі</i>	<i>20%</i>

	національного розвитку			
--	------------------------	--	--	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	РН1	РН4	РН5	РН12	ЗК1
Програмні результати навчання					
ФК 2. Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації	+ Л.1, 4				
ФК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості		+ Л.4			
ФК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності			+ Л.3		
ФК 7. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм розвитку сталого туризму					+ С.5
ФК 8. Здатність впроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно -туристичної діяльності				+ Л.2	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки (50%)** включає: здатність до визначення ключових проблем та їх формулювання в понятійно-категоріальному апараті туризмознавства, адекватність застосування методологічного апарату, ступінь оригінальності мислення, викладу матеріалу, його презентації; **оцінювання практичної підготовки (50%)** включає: вміння узагальнити та представити аналітичний матеріал, повноту висновків та рекомендацій, виявлення та оцінка специфічних проблем.

Курс викладається на настановчій сесії (семестр 0), де надається завдання для виконання контрольної роботи, та у I семестрі I року навчання, де на семінарі захищається виконана контрольна робота в процесі публічного обговорення отриманих аналітичних даних.

Обов'язковою умовою допуску до заліку є захист контрольної роботи, підготовленої у формі реферату, з результатів дослідження туристичного ринку країни-партнера та обговорення пропозицій щодо розвитку двосторонніх відносин з Україною на семінарі.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 15 балів	Max. – 30 балів	Min. – 15 балів	Max. – 30 балів
Усна відповідь на семінарі			15	30
Доповнення на семінарах			1	5
Виконання контрольної роботи				
Повнота матеріалів			5	10
Грунтовність обробки аналізу			10	20
Відвідування лекцій	1	1 – за кожну лекцію	1	1 – за кожну лекцію

„3” – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент.
¹ – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 30 балів для одержання допуску до заліку обов'язково слід

виконати індивідуальне завдання з теми «Стратегічні цілі сталого розвитку туристичного ринку України».

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до „Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу” від 1 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>1</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>60</i>
Максимум	2	60	40	100

При цьому, кількість балів відповідає оцінці:

1-34 – «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

35-59 – «незадовільно» з можливістю повторного складання;

60-64 – «задовільно» («достатньо»);

65-74 – «задовільно»;

75 - 84 – «добре»;

85 - 89 – «добре» («дуже добре»);

90 - 100 – «відмінно».

7.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).

Оцінювання у формі заліку за сумою балів, набраних під час семестру за виступи на семінарах. Семінари проводяться по темах у формі обговорення аналітичного матеріалу, підготовленого студентами у вигляді презентації при опрацюванні теми семінару («круглий стіл» за темою семінару), що дає результат в сумі 30-60 балів, + тестування по теоретико-методологічних питаннях курсу (максимум 40 балів).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Сутність туристичного ринку та особливості його функціонування» культурологічних досліджень»				
1	Специфіка туристичного ринку та його структура. Суб'єкти ринку туристичних послуг	4	4	28
2	Чинники та моделі формування туристичного ринку	4	6	30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. «Методологія дослідження та практика функціонування ринку туристичних послуг»				
3	Механізм функціонування туристичного ринку. Конкурентоспроможність як основний ринковий механізм	4	6	40
4	Методологія дослідження туристичних ринків. Типологія національних туристичних ринків. Закономірності геопросторової організації туристичного процесу	6	6	40
5.	Контрольна робота «Оцінка туристичного ринку країни-партнера» (за вибором)	2		
Всього		20	22	138

Загальний обсяг 180 год.

в тому числі:

Лекції – **20 год.**

Семінарські заняття – **22 год.**

Самостійна робота - **138 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Вид. 3-є, перероб та доповнене - К.: "Альтерпрес", 2011.- 436 с.
2. Харрис Годфри, Кац Киннет М. Стимулирование международного туризма в XXI веке: Пер.с англ.- М.: Финансы и статистика, 2000.- 240 с.
3. Холловой Дж.К., Тейлор Н. Туристический бизнес: Пер. с 7-го англ.изд.-К.: Знання, 2007.-798 с.
4. O.Lyubitseva, V.Kiptenko, M.Malska, M.Rutynskiy, Y.Zan`ko, Y.Zinko XIII. Geography of Tourism of the Ukraine /Geography of Tourism of Central and Eastern Europe countries. | [ed.Jerzy Wyrzykowski, Krzysztof Widawski]/- Wroclaw, University of Wroclaw, Institute of Geography and Regional Development, Departament of Regional and Tourism Geography, 2012.-519s.
5. Гонтаржевська Л.І. Ринок туристичних послуг в Україні: навч.посібник.- Донецьк. Східний видав.дім, 2008.-180 с.
6. Портер М.Е. Стратегія конкуренції (Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів). Пер. з англ...- К., Основи, 1998.-390 с.
7. Сідоров М.В., Юрченко О.Є., Юрченко С.О. Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія.-Х., ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2017.-256 с.
8. Швец И.Ю. Методологические проблемы исследования и управления конкурентоспособностью туристических услуг.-К., ВГЛ «Обрыгь», 2005.- 240 с.

Додаткова:

1. Барчукова Н.С. Международное сотрудничество государств в области туризма.-М.: Экономика, 2006.- 284 с.
2. Борисов К.Г. Международный туризм и право. Учебн. пособие.-М.: изд."НИМП", 1999.- 352 с.
3. Браймер Роберт А. Основы управления в индустрии гостеприимства.-М.: Аспект Пресс, 1995. - 416 с.
4. Волошин Н.И. Правовое регулирование туристской деятельности: Учеб. пособие.- М.: Финансы и статистика, 1998.- 120 с.
5. Герасименко В.Г. Основы туристского бизнеса. Учебн. пособие. – Одесса, «Черноморье», 1997. – 160 с.
6. Даниэльс Д.Д., Радеба Ли Х. Международный бизнес.- М.: Дело МД, 1994. – 320 с.
7. Дурович А.П., Копанев А.С. Маркетинг в туризме. Учебное пособие. – Минск, Экономпресс, 1998. – 400 с.
8. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму: Методологія формування, механізм реалізації /Ін-т регіон.досліджень НАН України.- Чернівці: Прут, 1995.- 118 с.
9. Квартальнов В.А., Романов А.А. Международный туризм: политика развития: Учебн. пособие.- М.: Советский спорт, 1998.- 145 с.
10. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник.- М.: Финансы и статистика, 2000.- 320 с.
11. Котлер Ф., Армстронг Г., Сондерс Дж., Вонг В. Основы маркетинга: Пер.с англ.-2-е европ.изд.- М.; СПб; К.: Издат.дом Вильямс, 1999.- 1152 с.
12. Мацола В.І. Рекреаційно-туристський комплекс України /Ін-т регіон.досліджень НАН України.- Львів, 1997.- 259 с.

13. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно-правових актів /Під заг.ред.проф.В.К.Федорченка; Київ.ун-т туризму, економіки і права.- К.: Юрінком Інтер, 2002.- 640 с.
14. Тускоз Жан Міжнародне право: Підручник. Пер. з франц.-К. :»АртЕК, 1998.- 416 с.
15. Туристский терминологический словарь: Справочно-методическое пособие /Авт.-сост.И.В.Зорин, В.А.Квартальнов.-М.: Советский спорт, 1999.- 664 с.
16. Уваров В.Д., Борисов К.Г. Международные туристические организации. М.: Международные отношения, 1990. – 358 с.
17. Экономика современного туризма. Рыночное регулирование. Основы управления и маркетинг. Бухгалтерский учет и налогообложение.(под ред.Г.А.Карповой).- М.-СП: изд.Торг.дом»Герда», 1998. – 312 с.